

SUBIES, SUBIA

«les serbúijos» els camps de la pda. de *Serbui* (xviii, 83); a Sentís hi ha *Campanuixos* i *Escarruixos*; a Montcoortès els *benúijs* o *benuixos* (xxxvii).

En el Lavedà sembla haver-hi un NL ben semblant al de *Subenuis*: «turon de *Subenyous*», segons el mapa d'E. Major, en el terme de Chèze (districte d'Argelès). Potser SUBI-N-IBI amb *ibi* 'ribera'? O fins i tot potser es pot tractar d'una formació igual a la del nostre amb una mica de laxitud fonètica: ÇUBINO-OI diferenciat en *-nei* > *-nieu* (*-nieus*).

¹ Milloro així un poc l'etim. que vaig proposar en *TVBoi* II, 19-20 (nota on deixo ara algun detall secundari): ÇUBI-N-OI amb *çubi* (sufix -OI i -n d'unió); i descarto ja la idea de relacionar amb el cèltic BENNA 'clot' (fins amb su- 'bé, bo') (que insinuava a l'art. *Bena*), que no lliga amb el caràcter ibero-basc de *-ui*.

SUBIES, SUBIA

Subies, possessió mallorquina, ja antiga, en el te. de Selva, Mascaró 516, 0k5 al SSO. de Mirabona. En el m. Despuig hi ha *Sobias*, ço que implica una accentuació en la *i*, i en efecte a Caimari vaig anotar aquest NL pron. *subías*.

Així, o en singular, *Subia* és un nom que es repeteix, ja d'antic, en moltes comarques de la llengua. La major part de les dades, de diverses procedències, estan d'acord amb aquesta accentuació (però hi veurem excepcions com cognom). D'una antiga i noble família de Tàrrega, anoto *Subies* (1956). En efecte consta ja l'a. 1820 com cognom de Tàrrega, i llavors escrit *Sobies* (BABL xvi, 299), que implica *i* tònica. El DAG registra *Sobies* S. xvii a Bna., i *Subies* sense data.

Tot això va d'acord amb l'ETIM. que suggereix la grafia següent: 1228: «Sig. Bernardus de *Subuia*» (M. Duque, *Docs. Ovarra*, 171.43): o sigui SUB VIA 'sota el camí o ruta', que ahora és etim. molt raonable per a un NL.

Només és que també sembla haver-hi hagut una altra accentuació: *Súbis* pronuncià l'inf. de Selva, el poble on hi ha la possessió; no traguem conseqüències del que fan altres, com Mascaró i *AlcM*, no posant accent a *Subies*, vista la inconseqüència general que ha regnat en l'accentuació gràfica dels noms i mots en *-ia*, *-ies*.

Però hi ha una altra dada que indueix a l'accentuació en la *ú*, i sembla forta: un mas de *Suibes* en el Gironès (Amer). a. 1280: «Pedro Pons de *Suybes* --- a declarar-se homes propis y sólidos del monasterio de Amer por el manso de *Suybes*» (Hinojosa, *Reg. Señ. Cat.*, p. 226) i reiterat en doc. de 1353: «Pedro de *Suybes* se hace hombre propio --- de Gilaberto de Cruilles por el manso de *Suybes*: «monacus --- sum homo proprius monasterii Ameriensis» (Hinojosa, o. c., p. 245).

En bona doctrina fonètica un *súbis* s'explicaria com transposició de *súbies*, no de *subies*, *subia*. Seria, doncs, una altra l'etim.? L'ár. *zúbya* 'clotada' (que ha

donat el nom del llogaret val. *Atzúbia* (vol. I, 251): fonètica possible perquè la *z*-aràbiga, sobretot la inicial, de vegades ha donat *ç*, en els casos explicats s. v. *safrà* (DECat). Això és també possible a Mallorca, però no a Amer.

Seguim, doncs, amb antinòmia. Si el nom gironès no fos documentat 3 o 5 cops i en dos docs., pensariem que hi hagi error de lectura, p. ex. suposant que la grafia ms. *suiuies*, malentesa com *suives*, fos reproduïda infidelment; o que la pron. *súbies* de l'inf. de Selva fos errada, que ja no és inversemblant. Potser tanmateix deu ser això (car tampoc pensem en un ètímon compost SUBVIA, no existint tal compost en llatí).

Ben mirat, potser es pot trobar una explicació de l'antinòmica accentuació *Súbia(s)* sense apartar-nos de la convincent etimologia SUBVIA. Puix que el nom està ben arrelat a Mallorca, SUBVIA esdevindria *subbia* en la pron. mossàrab, i llavors allí passaria a *Súbbia* pel retrocés accentual que fou normal en hispanoàrab quan la síl·laba anterior era tancada. Es podria suposar que a Amer era nom immigrant de Mallorca.

Altrament aquest nom es repetí en el domini gascò; on també ha de venir de SUB VIA: *Sobie*, dom. rust. a Armassen, c^o Lourde (H-Pyr.); lo casau de *Sobie* (100.84), i Jean de *Sobi*, Costum de *Sobie* de Berberust (id., 75), segons el *Libre Verd* de Benac, de 1405. En canvi, *Soubiele* ibid. potser ve de SUB VILLA, cf. *Vielle* < VILLA.

Subietlos, cognom d'una dona casada a Bna., a. 1473 (BABL xiii, 298), sembla nom mallorquí dim. en *-ello* del de la poss. de *Subies* de Selva.

SUBIRATS

1) Municipi de l'Alt Penedès, situat a la vall de la riera de Lavern.

PRON. MOD.: *subiráts*, oït a Sant Sadurní per Casacuberta (c. 1920).

⁴⁰ DOC. ANT. 917: *Castrum Subiradis* (*Cat. Car.*, 195.20, 199.26); 917: *Subiratos* (*Cart. St. Cugat I*, 12); 956: *Subiratus* (Balari, *Origenes*, 680); 992: *Subiratos* (GGC, 25, nota); 999: *Subirados* (*Cart. St. Cugat I*, 289); 1058: *Subirati* (Mas, *NHBna*. iv, 142); 1066: *Subirads* (*Cart. St. Cugat II*, 319); 1105: *Subirads* (GGC, 25 nota); 1165: *Subirats* (Miret, *Templ H.*, 120); 1181: *Subirads* (*Cart. Poblet*, 167); 1185: *Subirads* --- *Subiratz* (*Cart. Poblet*, 170); 1187: *in Subirads* (Miret, *El més antic text cat.*, 22); 1194: *Subiratis* (*Cart. Poblet*, 161); 1196: *Subirats* (Kehr, *Papsturk.*, 572); 1359: *Sobirats* (CoDoACA xii, 31). HOMONIMS I PARONIMS. 2) *Rec de Subirats*, als afores de Borredà (CATorras, *Berguedà*, 118).

3) *Subirats*, veïnat despoblat del municipi de Terrades. Documentat l'a. 844: *Villare Supiratos in pago Bisildunensi* (*Cat. Car.* II, 155.12).

3 bis) *Subiradells*, NL antic del terme de Maçanet de Cabrenys documentat l'a. 878: *Subiratellos* i *Supurtellos* (*Cat. Car.* II, 35.5, 38.27); 974: *Serra super ipsos Subiridellos* (*Cat. Car.* II, 237.25). «Diminutiu to-